

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра економіки, підприємництва та маркетингу

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента

ГЛОБАЛЬНІ РИНКИ ТА КОНКУРЕНЦІЯ
підготовки магістра
спеціальності 051 Економіка
освітньо-професійної програми Економіка довкілля і природних
ресурсів

Силабус освітнього компонента «Глобальні ринки та конкуренція» підготовки магістра у галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 051 Економіка, за освітньо-професійною програмою Економіка довкілля і природних ресурсів

Розробник: СУР'ЯК А.В., доцент кафедри економіки підприємництва та маркетингу, кандидат економічних наук, доцент

Погоджено:

Гарант освітньо-професійної програми:

Олена ПАВЛОВА

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри економіки, підприємництва та маркетингу
протокол №1 від 29.08.2023 р.

Завідувач кафедри

Олена ПАВЛОВА

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	05 Соціальні та поведінкові науки 051 Економіка Економіка довкілля і природних ресурсів Магістр	Вибірковий
Кількість годин/кредитів ECTS 120/4		Рік навчання 1
		Семестр 1
		Лекції 10 годин
		Практичні (семінарські) 14 год
		Лабораторні 0 год.
		Індивідуальні 0 год.
ІНДЗ: немає		Самостійна робота 88 годин
Мова навчання	Консультації 8 годин	
	Форма контролю: залік	
		Українська

II. Інформація про викладача (-ів)

Сур'як Алла Володимирівна, к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства та маркетингу, моб. 066 775 91 78 E-mail: surjak.alla@vnu.edu.ua
Дні занять розміщено на <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента.

Освітній компонент «Глобальні ринки та конкуренція» належить до переліку вибірових освітніх компонентів за освітнім ступенем «Магістр». Для формування системи економічних знань про сучасні теоретичні та практичні особливості розвитку глобальних ринків та конкуренції в умовах глобалізації та розвитку світової економіки.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета освітнього компонента – набуття магістрантами теоретичних і прикладних знань з теорії та практики функціонування глобальних ринків в умовах розвитку конкуренції та розвитку світової економіки, методів та інструментарію, формування особливостей стратегічного аналізу конкуренції та її впливу на поведінку економічних суб'єктів, передбачення дій контрагентів та відповідно корегування дій суб'єктів з врахуванням глобалізаційних тенденцій Завдання освітнього компонента: вивчення основних теоретичних і експериментальних результатів функціонування глобальних ринків в умовах розвитку конкуренції, особливостей сучасної світової економіки Вивчення способів взаємодій і взаємовпливів факторів розвитку глобальних ринків на форми конкуренції та конкурентної боротьби; Формування у здобувачів освіти міждисциплінарного мислення та практичних навиків господарювання в умовах розвитку світової економіки.

3. Результати навчання (компетентності).

Загальні компетенції

ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК8. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

Фахові компетенції

СК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

СК5.Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку.

СК6.Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

СК7.Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.

Програмні результати навчання

ПРН 1. .Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.

ПРН.9.Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.

ПРН.12. Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.

ПРН.14. Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.

4. Структура освітнього компонента

Схема освітнього компонента денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					Форма контролю/ Бали
	Усього	У тому числі				
		Лек.	Пр.	Сам. роб.	Конс.	
Тема 1. Предмет та методи дослідження глобальних ринків та конкуренції	8	1	1	6	-	О,ДС,ДБ РМГ / 5
Тема 2. Теоретичні основи розвитку глобальних ринків та конкуренції у міжнародному економічному просторі	7		1	6	-	О,ДС,ДБ РМГ / 5
Тема 3. Конкуренція як умова та складова розвитку глобальних ринків в умовах ринкової економіки.	9	1	1	6	1	О,ДС,ДБ РМГ / 5
Тема 4. Особливості формування та функціональне спрямування конкуренції у глобальному бізнесі	9	1	1	6	1	О,ДС,ДБ РМГ / 5
Разом за модулем 1	33	3	4	24	2	20
Тема 5. Ринкове середовище конкурентоспроможності фірм в умовах глобалізації на різних ринках	11	1	1	8	1	О,ДС.,Р/ 5
Тема 6. Методичні основи аналізу міжнародної конкурентоспроможності фірм на різних ринках	9		1	8	-	О,ДС,ДБ РМГ / 5
Тема 7. Принципи та стратегії реалізації конкуренції та глобальних ринках.	11	1	1	8	1	О,ДС,ДБ РМГ / 5
Тема 8. Механізм діагностики функціонування та удосконалення міжнародної конкурентоспроможності фірм на глобальному ринку.	11	1	1	8	1	О,Т,Р/ 5

Разом за модулем 2	42	3	4	32	3	20
Тема 9. Конкурентні стратегії суб'єктів міжнародного бізнесу	12	1	2	8	1	О,Т,Р/ 5
Тема 10. Напрями відновлення конкурентних переваг та пріоритети виходу на глобальні ринки	11	1	2	8	-	О,ДС, ДБ,Р/ 5
Тема 11. Конкурентоспроможність в умовах економічного глобалізму	11	1	1	8	1	О,ДС,Р/ 5
Тема 12. Відкритість, глобальних ринків та взаємодії національних економік у світових глобалізаційних процесах.	11	1	1	8	1	О,ДС, Р ДБ,/ 5
Разом за модулем 3	45	4	6	32	3	20
Модульні контрольні роботи теми 1-12						40 / кожна робота окремо 10. 15.15
Всього годин / Балів	120	10	14	88	8	100

Методи контролю *: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, П – презентація роботи; Р – реферат, О-опитування, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота здобувача освіти (СРЗО) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються здобувачем освіти самостійно під методичним керівництвом викладача.

До завдань самостійної роботи, які запропоновані здобувачам освіти, віднесено:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Робота з вивчення рекомендованої літератури.
3. Вивчення основних термінів та понять за темами дисципліни.
4. Підготовка до практичних занять, дискусій, роботи в малих групах, тестування.
5. Контрольна перевірка кожним здобувачем освіти особистих знань за запитаннями для самоконтролю.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти

Відвідування занять є обов'язковим для вивчення освітнього компонента. Про відсутність з поважних причин здобувачі освіти зобов'язані доводити до відома викладача заздалегідь. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, карантин, міжнародна мобільність) навчання може відбутись в он-лайн формі за погодженням із деканатом та викладачем.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти. Результати навчання, здобуті шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в ВНУ імені Лесі Українки шляхом валідації (https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_%20vyznannia_rezultatuv_navchannia_formalnoi.pdf).

Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом навчальної дисципліни:

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність не підтвердження здобувачем результатів такого навчання.

Політика щодо академічної доброчесності.

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату. Списування під час модульних контрольних робіт та заліку заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-2 бали). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

V. Підсумковий контроль

Залік відбувається на підставі результатів виконання усіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру: аудиторної роботи під час лекційних, практичних, самостійної роботи, модульних робіт. Залік виставляється за умови, якщо здобувач освіти виконав усі види навчальної роботи, які визначені програмою (силабусом) освітнього компонента, та отримав не менше ніж 60 балів. У випадку незадовільної підсумкової семестрової оцінки, або за бажання підвищити рейтинг, здобувач освіти може добрати бали, виконавши певний вид робіт (наприклад, пройти тестування по всіх темах, зробити розрахункові завдання тощо).

Перелік питань на залік

1. Структурна концепція аналізу конкуренції та функціональна концепція конкуренції.
2. Зміст конкуренції як економічної категорії та розвиток теорій міжнародної конкуренції.
3. Види конкуренції у міжнародному бізнесі. Зміст конкуренції за А. Смітом.
4. Порівняльна характеристика поведінкової і структурної концепції конкуренції.
5. Зміст конкуренції за І.Кірцнер
6. Методологія дослідження конкуренції глобальних ринків.
7. Конкуренція як процес і ринкова ситуація.
8. Ринок та ринкові ніші. Суб'єкти та об'єкти глобальної конкуренції.
9. Види ринкових ніш та конкурентні компетенції суб'єктів міжнародного бізнесу.
10. Функції глобальної конкуренції.
11. Позитивні та негативні наслідки конкурентної боротьби на глобальних ринках
12. Економічний зміст конкурентоспроможності суб'єктів глобального ринку.
13. Сутність взаємозв'язку конкурентоспроможності та конкуренції у сфері міжнародної підприємницької діяльності.
14. Сучасні концепції конкурентоспроможності суб'єктів глобальних ринків.
15. Фактори становлення конкурентоспроможності учасників глобальних ринків.
16. Роль конкурентоспроможності у формуванні конкурентних переваг підприємців на світовому ринку.
17. Зміст та структура конкурентного середовища у глобальному просторі.
18. Характеристика середовища досконалої, монополістичної та олігополістичної конкуренції на світових ринках торгівлі послуг.
19. Складові та особливості зовнішнього і внутрішнього середовища конкурентоспроможності учасників глобальних ринків.
20. Національні та інтернаціональні інструменти регулювання розвитку міжнародної конкурентоспроможності суб'єктів підприємницької діяльності.
21. Сутність та напрями дослідження розвитку конкурентоспроможності фірм на глобальному ринку.
22. Метод функціональної (ефективної) міжнародної конкуренції.
23. Специфіка застосування якісного методу аналізу конкурентних переваг.

24. Особливості використання матричного, бенчмаркінгового та факторного методів оцінки міжнародної конкурентоспроможності фірм.
25. Методика аналізу конкурентних позицій компаній на споріднених глобальних ринках.
26. Інструментарій діагностики стану конкурентоспроможності суб'єктів глобальних ринків.
27. Сучасні методичні підходи діагностики стану міжнародної конкурентоспроможності підприємства.
28. Державні та наукові методики діагностики стану міжнародної конкурентоспроможності підприємства.
29. Система показників аналізу та оцінки стану міжнародної конкурентоспроможності підприємства і принципи її формування
30. Ресурсний підхід до класифікації міжнародних конкурентних стратегій.
31. Стратегії формування ресурсно-факторних переваг на глобальному ринку.
32. Стратегії формування технологічних переваг на глобальному ринку.
33. Стратегії формування інноваційних переваг на глобальному ринку.
34. Стратегії формування змішаних переваг на глобальному ринку.
35. Стратегії формування глобальних переваг на глобальному ринку.
36. Функціональні стратегії міжнародної конкурентоспроможності підприємства.
37. Принципи формування міжнародних конкурентних стратегій на різних ринках.
38. Принцип ринкової орієнтації конкурентних стратегій на різних ринках.
39. Принцип конвергенції і дивергенції конкурентних стратегій на різних ринках.
40. Принцип цільової спрямованості конкурентних стратегій на різних ринках.
41. Принцип комплексності. конкурентних стратегій на різних ринках.
42. Принцип багатоваріантності (альтернативності). конкурентних стратегій на різних ринках.
43. Принцип інтерактивності. конкурентних стратегій на різних ринках.
44. Принцип гнучкості. конкурентних стратегій на різних ринках.
45. Принцип реалістичності. конкурентних стратегій на різних ринках.
46. Принцип етапності. конкурентних стратегій на різних ринках.
47. Інноваційний механізм формування міжнародних конкурентних стратегій суб'єктів міжнародного бізнесу.
48. Проблеми формування та використання інноваційно-технологічних переваг вітчизняних підприємств.
49. Чинники глобалізації конкуренції в світовій економіці.
50. Фундаментальна основа механізму глобальної конкуренції.
51. Внутрішні чинники глобалізації конкуренції та їх зв'язок з ланцюгом цінностей підприємства.
52. Роль міжнародної конфігурації та координації в оптимізації ланцюга цінностей глобальної компанії.
53. Глобальна конкурентоспроможність та стратегії її формування.
54. Сутність та сучасні особливості економічного глобалізму.
55. Інноваційна основа глобальних ринків в умовах економічного глобалізму.
55. Головні ознаки економічного глобалізму як якісно нового стану процесу інтернаціоналізації світогосподарських процесів.
56. Зростання відтворювальної відкритості, глобальних ринків
57. Взаємодія національних економік у світових глобалізаційних процесах.
58. Сучасні тенденції економічної глобалізації та конкуренції на різних ринках.
59. Напрями розвитку конкурентоспроможності фірм на глобальному ринку.
60. Інтернаціоналізація світогосподарських процесів та перспективи розвитку конкуренції.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	

67 -74	Незараховано (необхідне перекладання)
60 - 66	
1 – 59	

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література

1. Сучасна міжнародна економіка: підруч. [Білоцерківець В.В., Завгородня О.О., Золотарьова О.В. та ін.] ; за ред. В.М. Тарасевича. -Дніпро : ПБП «Економіка», 2019. 386 с.
2. Міжнародний бізнес : навчальний посібник / О. М. Файчук, С. В.Сидоренко. К. : НУБіП України, 2016.236 с.
3. Міжнародна економіка: підруч. для студ. вищ. навч. закл. [Козак Ю.Г., Лукьяненко Д.Г., Макогон Ю.В. та ін.]; За ред. Ю.Г. Козака, Д.Г.Лукьяненко, Ю.В. Макогона [3-тє вид.]. К. Центр учбової літератури, 2018. 560 с.
4. Теорії міжнародного бізнесу : підручник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів. О. Рогач. К. ВПЦ "Київський університет", 2018. 687 с.
5. Транснаціональні корпорації: [підручник] Д.Г. Лук'яненко та ін. Донецьк: «Сучасний друк», 2018. 633 с.
6. Філіпенко А.С. Теорія міжнародної економічної політики: навч.посіб./А.С. Філіпенко. К. 2018. 216с.
7. Гіл Чарльз В.Л. Міжнародний бізнес: конкуренція на глобальному ринку / Чарльз В.Л. Гіл; пер. з англ. А. Олійник, Р. Ткачук. К.: Видавництво Соломії Павличко "Основи", 2019. 856 с.

Додаткова література

8. Гелд Д. Глобалізація /антиглобалізація / Гелд Д., Мак-Грю Е.; Пер. з англ. Київ: К.І.С., 2020. 180 с.
9. Енергетична стратегія України до 2030 р. Електронний ресурс. Режим доступу : <http://mpe.kmu.gov.ua/fuel/control/uk/doccatalog/list?currDir=50358>.
10. Лук'яненко Д.Г. Глобальна економічна інтеграція: монографія. Київ: ТОВ «Національний підручник», 2008. 220 с.
11. Міжнародний трансфер технологій: Навч. посіб. Рекомендовано МОН / Дідківський М.І. Київ, 2019. 365 с.
12. Панченко Є.Г., Швидкий О.А., Кір'яков Д.І., Лук'яненко О.Д. Корпоративні стратегії у глобальному нафтогазовому бізнесі: навч.посібник / Є.Г. Панченко, О.А. Швидкий, Д.І. Кір'яков, О.Д. Лук'яненко; за заг. ред. Є.Г. Панченка, О.А.Швидкого. Київ. КНЕУ, 2017. 94с.
- 13.Поручник А.М. Національний інтерес України: економічна самодостатність у глобальному вимірі: Монографія. Київ: КНЕУ, 2018. 352 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>
2. Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>
3. Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>
4. Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>
5. Державний служба статистики URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
6. Інформаційні ресурси у цифровому репозиторії бібліотеки ВНУ імені Лесі Українки. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua>
7. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>